

Het intimistisch surrealisme van Mimi Verhulst

De werkelijkheid herleiden tot het zintuiglijk waarneembare, betekent zoveel als liefde herleiden tot het louter fysische. Vanuit een dergelijke benadering komen wetenschap, religie en kunst in nauwe schoentjes te staan. Kunst wordt dan gereduceerd tot een eng naturalisme, tot een voor iedereen herkenbare weergave van de werkelijkheid.

Gelukkig reikt kunst verder dan dat, haar geschiedenis, gaande van Altamira tot Joseph Beuys, is daarvan het beste bewijs. Het overstijgen van het louter visuele is bijna een konstante in de kunstgeschiedenis. Kunst is een spiegel van het tijdsgebonden denken. De realiteit in zijn allesomvattende betekenis weergeven, is onmogelijk : de kunstenaar komt immers slechts tot een vertekende en fragmentarische weergave en dan nog behoort de werkelijkheid van het schilderij tot een andere orde.

Zelfs wanneer men zoals dadaïsten en kubisten stukken van die werkelijkheid in het vlak aanbrengt, rest er niets anders dan een uit zijn verband gehaald object, dat juist daardoor een andere dimensie krijgt.

Hetzelfde gebeurt wanneer Mimi Verhulst dingen uit haar directe omgeving schildert. De artieste haalt de stoel, het bed, de hond, het terras en andere voorstellingen uit hun alledaagsheid door ze binnen de grenzen van een doek te plaatsen; Mimi Verhulst haalt ze niet alleen uit hun verband, ze geeft ze aandacht en doorbreekt zo hun trivialiteit.

Het ruimtelijke kader waarin ze deze voorstellingen plaatst is ongedefinieerd, daardoor krijgen ze een tijdloos karakter alsof Mimi Verhulst slechts het wezen

der dingen wil aftasten. De figuren, de objekten en hun ruimtelijk kader zijn doordrongen van een doffe melancholie : de eenzaamheid, de stilte en het durende moment zijn voelbaar aanwezig. In die zin roept het werk van Mimi Verhulst herinneringen op aan de metafysische kunst van de Chirico. De benadering van Verhulst is echter speelser, vooral haar titels doorprikken die ogenschijnlijke zwaarwichtigheid.

Het 'platte' realisme wordt bij deze artieste op de eerste plaats doorbroken door het gebruik van voorwerpen met symboolwaarde, zo is er bijvoorbeeld de metronoom, die verwijst naar ritme, muziek en tijd. Combineert Verhulst metronoom en hart, dan is er de hartslag en is het levensritme nabij. De metronoom duikt meermaals op in haar werk, niet toevallig als men weet dat Mimi Verhulst een gepassioneerde pianiste is. De beeldentaal van deze artieste houdt de mogelijkheid in van interpretatie, niet van dwingende eenduidigheid.

Benevens de metronoom is de deur- of vensteropening een ander wekkerend element. Bij de Vlaamse Primitieven gaf dit diepte aan de weergave, maar elders staat het voor verandering, voor de overgang naar een andere wereld. Het verwijzen naar andere realiteiten, het halen van voorwerpen uit hun kontekst, herinnert zonder enige twijfel aan het surrealisme. Het combineren van objekten en situaties die in de werkelijkheid niets met elkaar te maken hebben of juist aan mekaar tegengesteld of ongelijkwaardig zijn, is een techniek die onmiskenbaar doet denken aan de werelden van droom en onderbewustzijn van Dali, Magritte, Ernst en anderen.

Het werk van Mimi Verhulst vertoont trouwens herhaaldelijk reminiscenties aan Magritte. Zo bijvoorbeeld leunt 'Geen tijd meer' nauw aan bij 'De doorboorde tijd' van de grootmeester, een schilderij

waarin uit de schoorsteen van een eetkamer een lokomotief opduikt, die in volle vaart op de toeschouwer afraast. Schouw, spiegel en klok zijn ook bij Mimi Verhulst aanwezig, de betekenis is echter verschillend. Terwijl het denken bij Magritte eerder abstrakt en universeel is, staat de reflectie bij Mimi Verhulst veeleer in het teken van het persoonlijke en het konkrete. Het combineren van uiteenlopende ervaringen à la Magritte manifesteert zich ook in 'Home sweet home', waar de externe wolkenhemel wordt getransfigureerd tot behangpapier. Ook de gladde schildertechniek, de relatieve aandacht voor het wetenschappelijk perspectief en de beeldentaal in het algemeen zijn onmiskenbaar surrealistisch, doch het historisch surrealisme is meer cerebraal, terwijl het surrealisme van Mimi Verhulst intimistisch is. De kunst van Mimi Verhulst richt zich veeleer op het eigen denken en voelen, op de onmiddellijke leefomgeving. Een kunst die anekdotisch is, maar waar Mimi Verhulst niet geneigd is het verhaal te vertellen, dat laat zij aan de toeschouwer over.

Dan Holsbeek